

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ULAŞTIRMA HİZMETLERİ

TAŞIMA İLE İLGİLİ GÜMRÜK İŞLEMLERİ

840UH0046

Ankara, 2011

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. TIR KARNESİ	3
1.1. Amaçlar ve Faydalar	3
1.2. TIR Karnesi.....	4
1.2.1. Adayların Sisteme Kabulü ve İhracı.....	5
1.2.2. Karne Hamilinin Unvan, Adres ve Ortak Değişikliği.....	6
1.2.3. Yetki Belgesi İptali	7
1.2.4. Yetki Belgesinin Yenilenmesi ve Değiştirilmesi.....	7
1.2.5. TIR Karnesi Kullanma Hakkının İptali ve TIR Sisteminden İhraç	7
1.2.6. Tır Sistemine Giriş Teminatları.....	8
1.3. Karne Akış Şeması.....	10
1.4. TIR Sisteminin Araçları	10
1.4.1. TIR Sözleşmesi.....	10
1.4.2. TIR Sisteminin Prensipleri	11
1.4.3. TIR Karnesi	11
1.5. TIR İşlemleri Yapmaya Yetkili Odalar.....	11
1.6. TIR Sözleşmesine Taraf Olan ve Uygulayan Ülkeler.....	12
UYGULAMA FAALİYETİ	13
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	14
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	16
2. ATA KARNESİ	16
2.1. ATA Karnesinin Tanımı	16
2.2. ATA Karnesi Temini	18
2.2.1. Ata Karnesinin Alınması İçin Gerekenler	18
2.3. ATA Karnesinin İşleyişi	21
2.4. ATA Karnesi Kullanıcısının Uyması Gereken Kurallar	21
2.5. ATA Karnesi Kullanılmayan Eşya Grupları	22
2.6. ATA Sistemi	22
2.7. ATA Karnesi Veren Odalar	22
2.8. Sözleşmeye Dâhil Ülkeler.....	23
2.9. Mevzuat.....	23
2.10. Ek Sözleşmeler.....	24
UYGULAMA FAALİYETİ	25
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	26
MODÜL DEĞERLENDİRME	28
CEVAP ANAHTARLARI	31
KAYNAKÇA	33

AÇIKLAMALAR

KOD	840UH0046
ALAN	Ulaştırma
DAL/MESLEK	Lojistik
MODÜLÜN ADI	Taşıma İle İlgili Gümrük İşlemleri
MODÜLÜN TANIMI	TIR karnesi amaç ve faydaları, TIR sisteminin araçları, TIR işlemleri yapmaya yetkili odalar, TIR sözleşmesine taraf ve uygulayan ülkeler, ATA karnesi tanımı ve temini, ATA sistemi, karne veren odalar, sözleşmeye dâhil ülkeler ve ilgili mevzuat ile temel bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	10. sınıfı tamamlamış olmak
YETERLİK	TIR karnesi ve ata karnesini düzenlemek
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile ofis, depo ve saha ortamında, bilgisayar, faks, yazıcı, gibi donanım ve araç gereçleri kullanarak, Türk Ticaret Kanunu, Gümrük Kanunu, Gümrük Yönetmeliğine uygun şekilde taşıma araçlarının temin etmesi gereken belge ve dokümanları temin ederek araçları hizmete hazır hâle getirebilecektir. Amaçlar 1. Taşıma işleminde kullanılacak araca ait, uluslar arası geçerliliği olan TIR karnesini temin ederek aracı hazır hâle getirecektir. 2. Uluslararası taşımacılığın gereği ve uluslararası geçerliliği olan ATA karnesini temin ederek aracı hazır hâle getirecektir.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Bilgisayar, projeksiyon makinesi, makaleler, eğitim-öğretim donanımları, internet ve sarf malzemeler.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her bir öğrenme faaliyetinden sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda ise kazandığınız bilgi, beceri ve tavırları ölçmek amacıyla öğretmen tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci;

Karayolu ile taşınan eşyayı yol boyunca en az bürokratik işlem altına alan uluslararası karayolu taşıma belgesi, TIR karnesidir. TIR karnesinin en önemli özelliği; geçişlerde ve gümrük idarelerinde ithal ve ihrac vergilerinin alınmamasıdır.

ATA karneleri uluslararası ATA sözleşmesi kapsamında, taraf ülkeler arasında, başka herhangi bir belgeye gerek duyulmaksızın, eşyanın geçici olarak ithalat ve ihracatını sağlayan gümrük belgeleridir. Basit ve karne hamili tarafından kolaylıkla tanzim edilebilen ATA karneleri gümrüklerce de kolaylıkla kontrol edilebilir. ATA karnesi; gelen eşyanın gerek ithalatında, gerekse yeniden ihracatında gümrüklerden geçiş süresinin kısaltılmasına yardım eder. Bunların yanı sıra, sistem ATA karnesi hamillerine, ATA karnesinin geçerlilik süresi içinde olmak kaydıyla, bir ATA karnesi ile birden fazla akit taraf ülkesine birden fazla geçici ithalat yapma olanağı sunar.

Bu modül içerisindeki notların amacı; TIR karnesi amaç ve faydalarını, TIR sisteminin araçlarını, işlem yapmaya yetkili odaları, TIR sözleşmesine taraf ülkeleri, ATA karnesi teminini ve sistemini, karne veren odaları, sözleşmeye dâhil ülkeleri ve ilgili mevzuatı öğretmektir. Modülü tamamladığınızda; TIR karnesi ve ATA karnesi ile ilgili işlemleri ayırt edebilecek yeterliğe sahip olabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyetle; TIR karnesi ile ilgili işlemleri, amaç ve faydalarını, TIR sisteminin araçlarını, yetkili odaları, sözleşmeyi uygulayan ve taraf olan ülkeleri öğrenebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

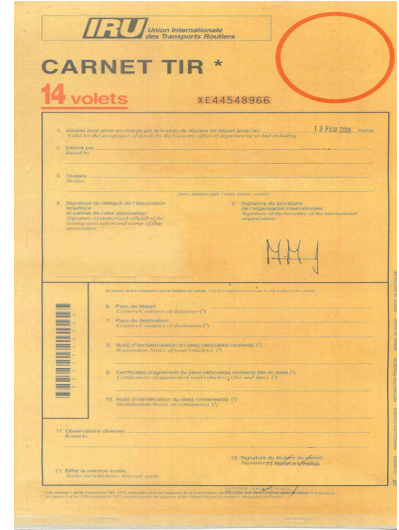
- Kütüphane veya internet aracılığı ile; TIR karnesini, amaç ve faydalarını araştırınız.
- Kütüphane veya internet aracılığı ile; TIR sisteminin araçlarını, yetkili odaları ve taraf ülkeleri araştırınız.

1. TIR KARNESİ

TIR karnesi; karayolu ile taşınan eşyayı yol boyunca minimum bürokratik işlem altına alan uluslararası karayolu taşıma belgesidir. Transit geçişlerde ve gümrük idarelerinde ithal ve ihraç vergilerinin tahsil edilmemesi veya teminat altına alması en yararlı özelliğidir.

1.1. Amaçlar ve Faydalar

TIR sistemi, gümrük mührü altında uluslararası eşya taşımacılığını en iyi kapsamda kolaylaştırmayı planlar. Sistem, ülkelere transit geçebilmek için gerekli olan ve risk sayılan gümrük vergi ve resimlerini kapsayan garantileri sağlar. Gümrük makamları ve uluslararası tüccar toplulukları arasındaki sorumlulukları dengeler.

Resim 1.1: TIR karnesi

TIR Sistemi, uluslararası eşya taşımacılığındaki farklı paydaşlara aşağıdaki faydaları sunar:

- Ticareti ve taşımacılığı kolaylaştırır.
- Sınır geçişlerindeki gecikmeleri önler; formaliteleri azaltarak taşıma maliyetini düşürür.

- Standart kontrollerin uygulanması ve standart belgelerin kullanılmasıyla geçişleri kolaylaştırır ve sonuç olarak uluslararası ticaretin gelişmesini teşvik eder.
- Taşıma sektörü için;
- Eşyaların uluslararası sınırları geçerek bir yerden başka bir yere en az müdahale ile taşınmasını sağlar.
- Gecikmeler ve geçiş maliyetleri azalır.
- Belgeler basitleştirilmiş ve standartlaştırılmıştır.
- Geçiş sınırlarında gümrük garanti depozitosu vermeye gerek yoktur.

Gümrük makamları için;

Uluslararası eşya taşımacılığı sırasında risk sayılan gümrük vergi ve resimleri 50.000 \$ a kadar garanti altına alınmıştır.

- Sadece iyi niyetli hamillerin TIR karnesi kullanmasına izin verilir bu da sistemin güvenliğini artırır.
- Eşyaların geçişlerinde muayene ihtiyacını azaltır.
- Gümrük kontrolünü ve dokümantasyonunu kolaylaştırır.
- İthalat ve ihracat için iç gümrükleme noktalarını kullanarak gümrük personeline daha verimli çalışma imkânı sağlar.

Resim 1.2: Gümrük

1.2. TIR Karnesi

TIR karnesi uluslararası kara taşımacılığını, dolayısıyla uluslararası ticaretin kolaylaştırılmasını sağlayan bir gümrük transit belgesidir.

Eşya, TIR karnesi himayesinde hareket noktasındaki gümrük idaresinden, varış noktasındaki gümrük idaresine kadar bir prosedür altında taşınır ve bu prosedüre TIR sözleşmesi kapsamında "TIR taşıması" denir.

Her bir TIR karnesinin farklı bir referans numarası vardır. İhtiva ettiği sayfa sayısına göre 4, 6, 14 ve 20 yaprak olmak üzere çeşitlere ayrılmıştır. Karne sayfa sayıları, hareket, varış ve transit olarak geçilecek ülke veya gümrük idaresi sayıları göz önüne alınarak farklı basılmıştır. Bunun için, TIR karnesi açılırken karneye işlem yapacak olan hareket, transit ve varış gümrük idareleri sayısı hesaba katılmalıdır. Örneğin; 6 yapraklı bir TIR karnesi 6 gümrük idaresi arasında kullanılabilir.

TIR karnesi tek bir TIR taşıması için düzenlenir. Eşya hareket, transit ve varış gümrüklerine TIR karnesi ile beraber sunulur. TIR karnesi usulüne uygun olarak ilgili gümrük idaresine onaylatılır. Bu işlemten sonra TIR karnesi kefil kuruluşa iletilmek üzere, TIR işlemlerinin yürütüldüğü odaya iade edilir.

TIR karneleri, TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) adına TIR işlemlerini yürütmekle görevlendirilen odalar tarafından dağıtılır. Karne hamilleri TIR işlemlerini yalnızca bu odalardan tercih edeceği birisi ile yürütür.

1.2.1. Adayların Sisteme Kabulü ve İhracı

Adayların TIR sistemine kabulü; adayın, ekinde aşağıda belirtilen belgelerin yer alacağı, TIR sistemine kabul talebini, bir dilekçe ile bağlı bulunduğu odaya vermesi ile gerçekleşir.

- TIR sistemine kabul talepnameşi (4 nüsha),
- Noter tasdikli taahhütname (5 nüsha),
- Yetki belgesi fotokopisi (4 nüsha),
- TIR sistemine kabul teminatı formlarının aslı,
- IRU (Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Birliği) tarafından belirlenen organize suçun hedefi olan ülkelerde faaliyette bulunulacağını beyan edilmesi hâlinde, ek teminat formunun aslı,
- TOBB Yönetim Kurulu tarafından belirlenen TIR sistemine giriş ücretinin ödendiğini gösterir banka dekontu,
- Ek taahhütname (3 nüsha),
- Karne hamili bilgi formu (3 nüsha),
- Oda kayıt sicil sureti (3 nüsha),
- Ticaret sicili gazetesi onaylı fotokopisi (3 nüsha),
- Karne hamili ortaklarının her biri için;
 - Resimli ve noter tasdikli nüfus hüviyet cüzdanı sureti (3 nüsha),
 - Resimli ve tasdikli ikametgâh ilmühaberi (3 nüsha),
 - Son altı ay içinde alınmış adli sicil kaydı ve adli sicil arşiv kaydı (3 nüsha).

Bu maddenin bentlerinde belirtilen belgeler hariç, diğer belgelerin birer nüshası aday tarafından alınarak muhafaza edilecektir.

Başvurunun yapıldığı oda tarafından, adayın işletme merkezinde bizzat kontrol ve araştırma yapıldıktan sonra, bu belgelerin tamamı, adayın taşıma kapasitesi, mali yapısı, kurumsal durumu ve yeterliliği, ortaklarının ve yetkililerinin ticari itibarı, mesleki yeterliği, banka ve finans kurumları nezdindeki mali itibarları hakkında gerekli araştırmalar yapılarak, hazırlanan rapor, oda yönetim kuruluna sunulur ve onaydan sonra bir yazı ekinde birliğe intikal ettirilir. Aday hakkında hazırlanan rapor, adayın TIR sistemine kabulü sırasında değerlendirilecek ancak herhangi bir bağlayıcılığı olmayacaktır.

Adayın, birliğe intikal eden TIR sistemine dâhil edilme talebi, önce TIR komitesi tarafından karara bağlanır. Adayların TIR sistemine dâhil edilmesiyle ilgili TIR komitesi kararları birlik yönetim kurulu onayına sunulur.

TIR komitesi gerekli gördüğü hâllerde, adayın TIR karnesi kontenjanının belirli bir süre ve belirli oranda kısıtlanmış olarak uygulanması şartıyla TIR sistemine kabulünü birlik yönetim kuruluna önerebilir.

Taksirli suçlar hariç olmak üzere; tecil edilmiş ve affa uğramış olsalar dahi, göçmen kaçakçılığı veya insan ticareti, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu'na muhalefet, kaçakçılık, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolaylı iflas, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya bu suçlara teşebbüs suçlarından dolayı hüküm giymiş bulunan kişilere

ve bunların sahibi veya ortağı olduğu şirketlere ve ortaklıklara TIR karnesi kullanma hakkı verilmez.

Adaya TIR karnesi kullanma hakkı verilir ise, adayın tezkiyesi (sisteme dâhil edilmesi) için, Yetkilendirme Model Formu (MAF) doldurularak, bu maddenin (a), (b), (c), (g), (h), (i), (j) ve (k) bentlerinde belirtilen belgelerin bir nüshası yazı ekinde Gümrük Müsteşarlığına gönderilir.

Adayın tezkiye edilmesi hâlinde durum, adayın bağlı bulunduğu oda ile TIR işlemlerini yürüteceği odaya bildirilir. Ayrıca, bu maddenin (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen belgelerin birer nüshası da odaya gönderilir.

Bunun yanı sıra, Karne Hamili El Kitabı ve "organize suçun hedefi olan ülkelerde faaliyette bulunan her karne hamili tarafından uygulamaya konulacak koruyucu önlemler" birlik veya oda tarafından usulüne uygun olarak karne hamiline teslim edilir. Teslim tutanağı, duruma göre karne hamilinin birlik veya odada bulunan dosyasında muhafaza edilir.

Adaya TIR karnesi kullanma hakkının verilmemesi veya adayın tezkiye edilmemesi (sisteme dâhil edilmemesi) hâlinde, durum bir yazı ile sadece adayın bağlı bulunduğu odaya bildirilir. Bu durumda, odanın raporu hariç adayın dosyası ve ibraz etmiş olduğu kabul teminatları da iade edilir.

Oda tarafından bu durum ilgiliye on gün içinde bildirilir ve ilgilinin talebi hâlinde dosya ve teminatlar iade edilir.

1.2.2. Karne Hamilinin Unvan, Adres ve Ortak Değişikliği

Unvan, adres ve ortak değişikliği yapan karne hamili, aşağıda belirtilen belgeler ve talep yazısıyla birlikte odaya müracaat eder.

- Adresinin değişmesi hâlinde, ikişer nüsha olmak üzere;
- Adres değişikliğinin ilan edildiği ticaret sicili gazetesi
- Talepname,
- Taahhütname,
- Ek taahhütname,
- Karne hamili bilgi formudur.

Unvanının değişmesi hâlinde; yukarıda belirtilen belgelere ilaveten yeni unvana göre yeniden düzenlenen teminatlar, ibraz edilmesi gerekir.

Ortaklarının değişmesi hâlinde; yukarıda belirtilen belgelerden üçer nüsha ve buna ilaveten değişen ortakların her biri için, üçer nüsha olmak üzere;

- Resimli ve noter tasdikli nüfus hüviyet cüzdanı sureti,
- Resimli ve tasdikli ikametgâh ilmühaberi,
- Son altı ay içinde alınmış adli sicil kaydı ve adli sicil arşiv kaydı.

Yukarıda belirtilen değişikliklerin aynı anda birden fazlasının beyan edilmesi hâlinde, beyan edilen değişikliklere isabet eden belgelerin tamamının ibraz edilmesi gerekir. Unvan ve ortak değişikliği olması hâlinde taahhütnamenin notere tasdik ettirilmesi zorunludur.

Oda, karne hamilinin talebine göre, bu maddede belirtilen belgelerin birer nüshasını alarak karne hamili dosyasında saklamak üzere alıkoyar. Geri kalan belgeleri gecikmeksizin bir yazı ekinde birliğe intikal ettirir.

Belgelerin birliğe intikalinden sonra birlik; yeni bilgileri yetkilendirme model formu (MAF) ile Gümrük Müsteşarlığına bir yazı ile intikal ettirir. Gerekli belgelerin birer nüshasını Gümrük Müsteşarlığına gönderir.

Birlik, TIR sistemine dâhil edilmiş veya sistemden ihraç edilmiş olan karne hamillerine ait güncel listeyi, her yıl sonunda Gümrük Müsteşarlığına intikal ettirir.

1.2.3. Yetki Belgesi İptali

Ulaştırma Bakanlığı tarafından firmanın yetki belgesinin iptal edilmesi hâlinde firmaya TIR karne verme işlemi askıya alınarak durum TIR işlemi ve geçiş belgesi dağıtımı yapılan odalara bildirilir.

Resim 1.3: Yetki belgesi

1.2.4. Yetki Belgesinin Yenilenmesi ve Değiştirilmesi

Yetki belgesinin yenilenmesi veya belgede herhangi bir değişiklik yapılması hâlinde, karne hamili yeni belgenin aslını ibraz etmek suretiyle fotokopisini birliğe veya odaya tasdik ettirerek birer kopyasını birliğe ve odaya vermekle yükümlüdür. Tasdikin oda tarafından yapılması hâlinde, söz konusu kopya oda tarafından birliğe gönderilir. Üçüncü kişilere ibraz edilecek yetki belgeleri birlik tarafından tasdik edilir.

1.2.5. TIR Karnesi Kullanma Hakkının İptali ve TIR Sisteminden İhraç

TIR karnesi kullanma hakkının iptali ve TIR sisteminden ihraç; karne hamilinin TIR karnesi kullanmaktan kesin ve süresiz olarak Birlik Yönetim Kurulu Kararıyla TIR karnesi kullanma hakkının iptal edilmesi ve bu hususun Gümrük Müsteşarlığı tarafından onaylanmasıdır.

Aşağıda belirtilen hâllerde, karne hamilinin TIR karnesi kullanma hakkı iptal edilir.

- Karne hamilinin kendi isteği ile sistemden çıkmak istemesi
- Yetki belgesinin süresiz olarak iptal edilmesi
- Karne hamilinin iflas etmesi veya yükümlülüklerini yerine getiremeyecek şekilde mali sıkıntı içerisine düştüğünün tespit edilmesi
- Bir yıl veya daha fazla bir süredir TIR karnesi kullanılmaması
- Kendisinin sebep olduğu bir gümrük olayının çözümünde, talep edilen bilgi, belge ve teminatları sunmayarak, karne hamilinin kefil kuruluşla işbirliği yapmaması

- Karne hamilinin vahim veya mükerrer gümrük ve vergi ihlalinde bulunduğu tespit edilmiş veya bu nitelikte ihlalde bulunacağı yönünde emarelerin varlığı
- Kefil kuruluş, IRU tarafından yapılan bir karne hamilinin TIR sisteminden ihrac talebinin gerekçeleriyle birlikte bildirilmesi ve bu gerekçelerden, karne hamilinin ihrac işlemine konu ihlalinin, TIR karnesi kullanma hakkının iptalini gerektirecek nitelikte olduğunun anlaşılması
- Herhangi bir akit, ülke gümrük idaresi tarafından karne hamilinin sistemden ihrac edildiğinin gerekçeleriyle birlikte bildirilmesi ve bu gerekçelerden, karne hamilinin ihrac işlemine konu ihlalinin, TIR karnesi kullanma hakkının iptalini gerektirecek nitelikte olduğunun anlaşılması
- Karne hamilinin tezkiyesinin Gümrük Müsteşarlığı tarafından doğrudan iptali

Birlik tarafından karne hamilinin TIR karnesi kullanma hakkının iptaline karar verilmesi hâlinde, adı geçen karne hamiline TIR karnesi verme işlemleri durdurulur ve durum, Yetkilendirme Modeli Formu (MAF) doldurularak, bir yazı ile Gümrük Müsteşarlığı'na bildirilir.

Gümrük Müsteşarlığı'nın onayının ardından, karne hamilinin TIR sisteminden ihracı yürürlüğe girer. Karne hamilinin tezkiyesinin Gümrük Müsteşarlığı tarafından doğrudan iptali hâlinde karne hamilinin TIR sisteminden ihracı başka bir işleme gerek kalmaksızın yürürlüğe girer. İhrac kararı, birlik tarafından IRU'ya ve ilgili tüm odalara bildirilir.

Oda, TIR sisteminden ihrac edilen karne hamilinin üzerinde bulunan kullanılmış veya kullanılmamış olan tüm TIR karnelerinin iadesi için karne hamiline yazılı bir talep gönderir. Gönderilen yazı tarihinden itibaren bir ay sonra, talebiyle ilgili sonuçlar yazılı olarak birliğe bildirilir. İhrac edilen karne, hamilinin iade edemediği ve kayıp işlemi de yapmadığı karnelerin varlığı hâlinde, bu durumdaki her bir karne kaydı usulüne uygun olarak kapatılmadıkça kabul teminatları iade edilmez.

1.2.6. Tır Sistemine Giriş Teminatları

1.2.6.1. Kabul Teminatı

TIR sistemine dâhil edilmesini talep eden her aday karne hamili, müracaatı sırasında kabul teminatını sunmak ve teminat miktarında Birlik Yönetim Kurulu kararıyla sonradan yapılacak tüm değişikliklere de riayet etmek zorundadır.

Resim 1.4: Kabul teminatı

Aşağıdaki seçeneklerden biri tercih edilmek suretiyle, bu seçeneklerde belirtilen nitelik ve miktarlarda kabul teminatı verilmek zorundadır.

- 50.000- Amerikan doları nakit veya kati ve süresiz banka teminat mektubu verilir.
- 30.000- Amerikan doları nakit veya kati ve süresiz banka teminat mektubuna ilaveten, karne hamilini temsil ve ilzama yetkili bir kişi tarafından imzalanmış 20.000,- Amerikan doları tutarında iki kefilli kambiyo senedi verilir.
- 50.000- TL nakit veya kati ve süresiz banka teminat mektubuna ilaveten, karne hamilini temsil ve ilzama yetkili bir kişi tarafından imzalanmış 20.000- Amerikan doları tutarında kambiyo senedi verilir.

1.2.6.2. Organize Suçun Hedefi Olan Ülkelere Yapılan Taşıma Teminatı

Aday veya karne hamili tarafından organize suçun hedefi olan ülkelerde faaliyette bulunulacağı beyan edilir ise seçenekli olarak aşağıdaki belirtilen miktarlarda ve formlar altında ilave bir teminatın daha verilmesi zorunludur.

- 5.000- Amerikan doları tutarında nakit veya kesin ve süresiz banka teminat mektubu verilir.
- 10.000- YTL. tutarında nakit veya kesin ve süresiz banka teminat mektubu verilir.
- Kabul teminatı, TIR komitesi ve Birlik Yönetim Kurulu kararıyla adayın TIR karnesi kullanma hakkının iptali hâlinde, teminatın iade edilmemesini gerektirecek bir nedenin ortaya çıkmaması şartıyla, karne hamilinin en son TIR karnesi aldığı tarihten 27 ay sonra iade edilebilir.

Organize suçun hedefi olan ülkelerde faaliyette bulunmak amacıyla verilen teminatlar, karne hamilinin organize suçun hedefi olan ülkelerde faaliyette bulunmayacağını beyan ve taahhüt etmesi ve teminatın iade edilmemesini gerektirecek bir nedenin ortaya çıkmaması şartıyla Birlik Genel Sekreteri onayıyla, onay tarihinden itibaren bir yıl sonra iade edilebilir.

1.2.6.3. Hassas ve Yüksek Riskli Eşya Teminatı

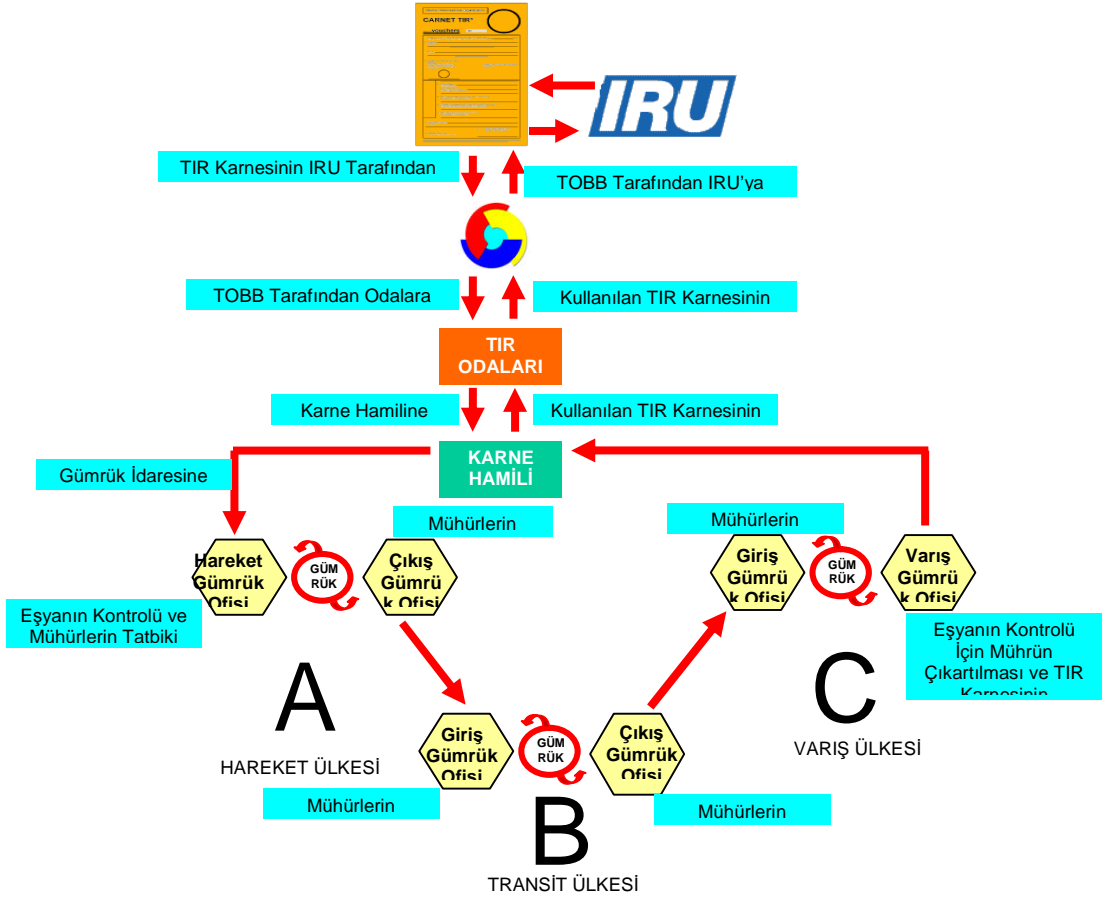
Kefil kuruluş, TIR el kitabında yer alan hassas ve yüksek riskli eşya teminatı 50.000 - Amerikan doları olarak öngörülmüştür. Buna rağmen, hassas ve yüksek riskli eşya taşınması yapacağını beyan eden karne hamillerinden 20.000- Amerikan doları nakit veya kesin ve süresiz banka teminat mektubu alınır. Ancak; hassas ve yüksek riskli eşya taşınmasında kullanılan bir TIR karnesi nedeniyle, gümrük talebine istinaden alınan teminattan daha fazla bir ödeme yapılması, fazla ödenen miktarın ilgili karne hamilinden tahsil edilememesi ve bu meblağın IRU veya sigortacılar tarafından talep edilmesi hâlinde, talep edilen meblağ birlikçe karşılanır. Ancak; birlik tarafından ödenen meblağ karne hamiline rücu edilebilir.

Resim 1.5: Yüksek risk

Hassas ve yüksek riskli eşya taşınması yapmak amacıyla alınan teminatlar, karne hamilinin hassas ve yüksek riskli eşya taşınması yapmayacağını beyan ve taahhüt etmesi ve teminatın iade edilmemesini gerektirecek bir nedenin ortaya çıkmaması şartıyla, birlik genel sekreteri onayıyla, karne hamilinin en son hassas ve yüksek riskli eşya taşınması yaptığı tarihten veya bu tarihin tespiti mümkün olmazsa onay tarihinden itibaren bir yıl sonra iade edilebilir.

1.3. Karne Akış Şeması

Resim 1.6: Karne akış şeması

1.4. TIR Sisteminin Araçları

TIR sisteminin araçları; TIR sözleşmesi, TIR sisteminin prensipleri, TIR karnesidir.

Resim 1.7: TIR sistemi

1.4.1. TIR Sözleşmesi

TIR sözleşmesi; Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) gözetiminde özenle hazırlanan (1975 TIR Sözleşmesi) TIR karnesi himayesinde eşyaların uluslararası taşınmasına dair gümrük sözleşmesidir. 1975 TIR Sözleşmesi, 1978 yılından itibaren günün gelişen ekonomik şartlara uygun olarak 20 defa revize edilmiş, en son yapılan değişiklikler 12 Mayıs 2002 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

1.4.2. TIR Sisteminin Prensipleri

TIR sistemi eşyanın uluslararası taşınmasında kullanılan bir gümrük transit sistemidir. Dayandığı beş temel prensip vardır. Bunlar;

- Araç veya konteynerlerin güvenliği
- Uluslararası garanti zinciri
- TIR karnesi
- Gümrük kontrollerinin karşılıklı olarak tanınması
- Kontrollü giriş

1.4.2.1. Araç veya Konteynerlerin Güvenliği

Eşyalar mühürlü araç ya da konteynerlerle taşınır. Bu araçlar, gümrük makamları tarafından onaylanır ve bu onay her iki yılda bir yenilenir.

1.4.2.2. Uluslararası Garanti Zinciri

Taşıma işlemi süresince oluşabilecek düzensizlikler nedeni ile ortaya çıkan gümrük vergi ve resimleri, uluslararası garanti zincirinin güvenliği altındadır.

1.4.3. TIR Karnesi

Eşyaların uluslararası taşınması için düzenlenen TIR karnesi tüm giriş, çıkış ya da transit ülke gümrük makamları tarafından kabul görmüş bir garanti belgesidir.

1.4.3.1. Gümrük Kontrollerinin Karşılıklı Olarak Tanınması

Hareket gümrükleri tarafından alınan güvenlik önlemleri transit ve varış gümrük idarelerince kabul görür.

1.4.3.2. Kontrollü Giriş

TIR sisteminde karne verme ve garantör kuruluş olma görevi yetkili ulusal makamlarca verilir. Taşımacılar için ise; sisteme giriş, karne veren ve garantör kuruluş ile ulusal gümrük makamları tarafından verilir.

1.5. TIR İşlemleri Yapmaya Yetkili Odalar

- Antakya Ticaret ve Sanayi Odası
- Bolu Ticaret ve Sanayi Odası
- Bursa Ticaret ve Sanayi Odası
- Mersin Ticaret ve Sanayi Odası
- Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası
- Ankara Ticaret Odası
- Gaziantep Ticaret Odası
- İstanbul Ticaret Odası
- İzmir Ticaret Odası
- Kayseri Ticaret Odası
- Konya Ticaret Odası

1.6. TIR Sözleşmesine Taraf Olan ve Uygulayan Ülkeler

➤ **Sözleşmeye Taraf Olan Ancak Uygulamayan Ülkeler Şunlardır:**

- Avrupa Birliği
- Endonezya
- Kanada
- Kore
- ABD
- Afganistan
- Bosna Hersek
- Şili
- Uruguay
- Cezayir

➤ **Sözleşmeye Taraf Olan ve Sözleşmeyi Uygulayan Ülkeler Şunlardır:**

1. Almanya	29. Kuveyt
2. Arnavutluk	30. Letonya
3. Avusturya	31. Litvanya
4. Azerbaycan	32. Lübnan
5. Belçika	33. Lüksemburg
6. Beyaz Rusya	34. Macaristan
7. Bulgaristan	35. Makedonya
8. Çek Cumhuriyeti	36. Malta
9. Danimarka	37. Moldova
10. Ermenistan	38. Moğolistan
11. Estonya	39. Norveç
12. Fas	40. Özbekistan
13. Finlandiya	41. Polonya
14. Fransa	42. Portekiz
15. Gürcistan	43. Romanya
16. Hırvatistan	44. Rusya Federasyonu
17. Hollanda	45. Sırbistan ve Karadağ
18. İngiltere	46. Slovenya
19. İran	47. Slovakya
20. İrlanda	48. Suriye
21. İspanya	49. Tacikistan
22. İsrail	50. Tunus
23. İsveç	51. Türkmenistan
24. İsviçre	52. Türkiye
25. İtalya	53. Ukrayna
26. Kazakistan	54. Ürdün
27. Kıbrıs	55. Yunanistan
28. Kırgızistan	

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ TIR karnesi işlemlerini tanımlayınız.➤ TIR sistemi araçlarını inceleyiniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ TIR karnesi amaç ve faydalarını tekrar edebilirsiniz.➤ TIR sistemine giriş teminatlarını gözden geçirebilirsiniz.➤ TIR sisteminin araçlarını tekrar edebilirsiniz.➤ TIR işlemleri yapmaya yetkili odaları gözden geçirebilirsiniz.➤ TIR sistemine taraf ve uygulayan ülkeleri tekrar edebilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümleler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () TIR karnesi; karayolu ile taşınan eşyayı yol boyunca minimum bürokratik işlem altına alan uluslararası karayolu taşıma belgesidir.
2. () Geçiş sınırlarında gümrük garanti depozitosu verilmesi gerekir.
3. () Eşyanın, hareket noktasındaki gümrük idaresinden, varış noktasındaki gümrük idaresine kadar taşınma prosedürüne, TIR taşıması denir.
4. () TIR karnesi birçok TIR taşıması için düzenlenir.
5. () Adayın tezkiye edilmesi hâlinde durum, adayın bağlı bulunduğu oda ile birlik yönetim kuruluna sunulur.
6. () Karne hamilinin kendi isteği ile sistemden çıkmak istemesi hâlinde TIR karnesi kullanma hakkı iptal edilir.
7. () Kontrollü geçiş TIR sisteminin dayandığı temel prensipler arasında yer alır.
8. () Eşyaları taşıyan mühürlü araç ve konteynerler, gümrük makamları tarafından onaylanır ve bu onay her yıl verilir.
9. () Hareket gümrükleri tarafından alınan güvenlik önlemleri transit ve varış gümrük idarelerince kabul görür.
10. () Antakya Ticaret ve Sanayi Odası TIR işlemleri yapmaya yetkili odalar arasındadır.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz. Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız “**Evet**”, uygulamadıysanız “**Hayır**” kutucuklarını işaretleyiniz.

AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri “**Evet**” ve “**Hayır**” kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	TIR karnesinin tanımını yapabiliyor musunuz?		
2.	TIR karnesi faydalarını sıralayabiliyor musunuz?		
3.	Adayların TIR sistemine kabulü için ilgili odaya vermeleri gereken belgeleri sıralayabiliyor musunuz?		
4.	Hangi hâllerde TIR karnesi kullanma hakkının iptal olacağını biliyor musunuz?		
5.	TIR sistemine kabul teminatının hangi miktarlarda verildiğini biliyor musunuz?		
6.	Organize suçun hedefi olan ülkelere yapılan taşıma teminatı miktarlarını biliyor musunuz?		
7.	TIR sistemi araçlarını sıralayabiliyor musunuz?		
8.	TIR sisteminin temel prensipleri sıralayabiliyor musunuz?		
9.	TIR işlemleri yapmaya yetkili odaları sıralayabiliyor musunuz?		
10.	TIR sözleşmesine taraf olan ve uygulayan ülkeleri biliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “**Evet**”ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “**Hayır**”larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsi “**Evet**” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile ATA karnesi tanımını, teminini ve sistemini, karne veren odaları, sözleşmeye dâhil ülkeleri ve ilgili mevzuatı öğrenebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- İnternet ve kütüphane aracılığı ile ATA sistemini araştırınız.
- İnternet ve kütüphane aracılığı ile ATA karnesi ile ilgili mevzuatı araştırınız.

2. ATA KARNESİ

Birleşmiş Milletler Gümrük İş Birliği Konseyi tarafından geçici kabulde karşılaşılan güçlükleri gidermek ve yeknesak bir uygulama sağlamak amacıyla hazırlanan "Eşyaların Geçici Kabulü İçin ATA karnesi Hakkındaki Gümrük Sözleşmesi" 06.09.1961 tarihinde kabul edilmiş ve 30.07.1963 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Daha sonra, bu sözleşmenin kapsamını genişletmek amacıyla yeni bir sözleşmeye ihtiyaç duyulması üzerine, Geçici İthalat Sözleşmesi (kısaca İstanbul Sözleşmesi) oluşturulmuş ve zaman içinde geliştirilmiştir.

Türkiye İstanbul Sözleşmesini 28.06.1990 yılında imzalamış ve bu sözleşme 2004/7905 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak, 21.10.2004 tarihli ve 25620 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış ve 15.03.2005 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. 15.03.2005 tarihinden itibaren TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği) tarafından İstanbul Sözleşmesi hükümleri kapsamında ATA karneleri düzenlenmektedir. Bununla birlikte, ATA sisteminde bulunan bazı ülkelerde hâlen ATA Sözleşmesi kapsamında işlem yapılmakta ve akit taraf gümrüklerince hem ATA Sözleşmesi hem de İstanbul Sözleşmesi kapsamında düzenlenen ATA karneleri kabul edilmektedir.

ATA kısaltması, "geçici kabul" anlamına gelen Fransızca "Admission Temporaire" ve İngilizce "Temporary Admission" kelimelerinin kısaltmasından (ilk harflerinin birleşmesinden) meydana gelmiştir.

2.1. ATA Karnesinin Tanımı

ATA karneleri uluslararası ATA sözleşmesi ve eşyanın yurtdışına çıkarılma amacına göre farklılık gösteren ek sözleşmeler kapsamında, taraf ülkeler arasında, başka herhangi bir belgeye gerek duyulmaksızın, eşyanın geçici olarak ithalat ve ihracatını sağlayan gümrük belgeleridir.

ATA Sistemi ICC (Milletlerarası Ticaret Odası) bünyesinde bulunan Dünya ATA karnesi Konseyi (WATAC)'nin koordinasyonu altında, kendi ülkelerinde resmî olarak görevlendirildiği beyan edilen kefil kuruluşlar aracılığı ile yürütülmektedir.

Resim 2.1: ATA karnesi

➤ **Kullanılış Amaçları**

Uluslararası ATA sistemi, gümrük makamları, kişiler, kuruluş ve teşekküller gibi geçici ithalat işlemlerini gerçekleştiren taraflara yarar sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Uluslararası teminat altında bulunan bir ATA karnesi ile gelen tüm eşya için ithalat işlemi sırasında, ne gümrüklerce ne de ithalatçı tarafından başka bir işlem yapılmasına gerek yoktur. Basit ve karne hamili tarafından kolaylıkla tanzim edilebilen ATA karneleri gümrüklerce de kolaylıkla kontrol edilebilir. Tüm bu faktörler, ATA karnesi ile gelen eşyanın gerek ithalatında, gerekse yeniden ihracında gümrüklerden geçiş süresinin kısaltılmasına yardım eder. Bunların yanı sıra, sistem ATA karnesi hamillerine, ATA karnesinin geçerlilik süresi içinde olmak kaydıyla, (bu süre karnenin düzenlendiği tarihten itibaren bir yıldır.) bir ATA karnesi ile birden fazla akit taraf ülkesine birden fazla geçici ithalat yapma olanağı sunar.

İstanbul Sözleşmesi Ek.A'da yer alan hükümler çerçevesinde düzenlenen ATA karneleri diğer eklerde yer alan amaçlarla kullanılır. Bu ekler;

- Ek B1; sergi, fuar, toplantı ve benzeri etkinliklerde teşhir edilecek veya kullanılacak eşyaya ilişkin ek
- Ek B2; mesleki malzemeye ilişkin ek
- Ek B3; konteynerler, paletler, ambalajlar, numuneler ve ticari bir işlemle ilgili olarak ithal edilen diğer eşyaya ilişkin ek
- Ek B4; imalat amacıyla ithal edilen eşyaya ilişkin ek
- Ek B5; eğitsel, bilimsel veya kültürel amaçlarla ithal edilen eşya ile ilgili ek
- Ek B6; yolcu zati eşyası ve sportif amaçlarla ithal edilen eşyaya ilişkin ek
- Ek B7; turistik tanıtım malzemelerine ilişkin ek
- Ek B8; sınır ticareti kapsamında ithal edilen eşyaya ilişkin ek
- Ek B9; insani amaçlarla ithal edilen eşyaya ilişkin ek
- Ek D; hayvanlara ilişkin ek

2.2. ATA Karnesi Temini

2.2.1. Ata Karnesinin Alınması İçin Gerekenler

ATA karnesinin alınması için gerekenler aşağıda gösterilmiştir:

2.2.1.1. Başvuru

Herhangi bir kişi veya kuruluşun ATA karnesi kullanabilmesi için önceden kabulü gerekmemektedir. ATA karnesi kullanmak isteyen her kişi veya kuruluş, yurt dışına götürülecek eşyanın niteliği, varsa markası ve numaraları, ağırlığı, adedi ve değerini gösteren bir çeki listesini eklediği dilekçesi ile birlikte, karne dağıtımı konusunda yetkili odalardan birisine müracaat ederek ATA karnesi ile taşınacak eşya için gereken uygun bir teminatı odaya vermesi hâlinde, kendisine ATA karnesi verilebilecektir.

2.2.1.2. ATA Karnesi Başvurusu İçin Gereken Evraklar

Müdürlüğümüze ATA karnesini almak için başvuracak firmaların getirmeleri gereken evraklar;

- Dilekçe
- Taahhütname
- Teminat Mektubu (kamu şirketleri bu teminattan muaftır)
- ATA karnesi ücreti makbuzu (oda veznesine yatırılacak) (105TL)
- Proforma Fatura
- Damga vergisi, Teminat Mektubu tutarının %7,5'i (binde yedi buçuk) tutarında.

Resim 2.2: Başvuru evrakları

2.2.1.3. Teminat

ATA karnelerine karşılık teminat olarak;

- Nakit (Türk lirası veya döviz)
- Banka Teminat Mektubu (Türk lirası veya döviz olabilir. Teminat mektubunu konusuna "ATA karnesi kapsamı eşya" ibaresinin konulması zorunludur.)
- Devlet tahvili (kar payı pulu ile birlikte)
- Hazine bonosu (kar payı pulu ile birlikte) kabul edilir.

Teminat döviz bazında verildiği takdirde, karne kapsamı eşyanın toplam değeri kadar alınır.

Teminat TL olarak verildiği takdirde karne kapsamı eşyanın toplam değerinin %50 fazlası oranında alınacaktır. ABD, Avustralya, Çek Cumhuriyeti, İsviçre, Japonya, Kanada, Kore ve Avrupa Birliği ülkelerine götürülecek, GTİP 71.13, 71.08 ve 71.06 olan eşya için döviz bazında verildiği takdirde, karne kapsamı, eşyanın toplam değerinin %40'ı oranında teminat alınacaktır.

DİLEKÇE ÖRNEĞİ

ANTETLİ KÂĞIT
Ankara,.../.../2008
..... Ticaret Odası Dış Ticaret Müdürlüğüne
Sayın İlgili,
.../.../2008 - .../.../2008 tarihleri arasında ülkede gerçekleştirilecek olan amaçlı sergilenmek üzere ekte proformada belirtilen malzemelerin ATA karnesi ile gönderilmesi için ilgili belgelerin düzenlenmesi konusunda gereğini rica ederiz.
Saygılarımızla,
Şirket Yetkilisi
Ek-2) Proforma Fatura
Ek-3) 105 (yüz beş) YT oda muhasebesine yatırılmış karne ücret makbuzu ve fotokopisi
Ek-4) Maliye veznesine yatırılmış %07,5 damga vergisi makbuzu ve fotokopisi
Ek-5) Banka Teminat Mektubu

Tablo 2.1: Dilekçe

Taahhütname Örneği

Kesin Teminat Mektubu Örneği

<p>..... Ticaret Odası'ndan aldığımız TR-.....(burası boş bırakılacak size verilecek ATA karnesi numarası dolduracak) numaralı ATA karnesi ile geçici ihraç ettiğimiz eşyayı aynen ve eksiksiz olarak yurda geri getireceğimizi, ATA karnesi koçanlarını ilgili gümrük idarelerine usulü uyarınca imza ettirip mühürleteceğimizi, bu işlemlerde eksik olması hâlinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğince, ayrıca anılan karne ile ilgili olarak Türk ve yabancı gümrüklerce Türkiye Odalar Borsalar Birliği aracılığı ile talep edilecek gümrük, vergi ve resimleri ile ortaya çıkabilecek her türlü ödeme yükümlülüğünü gerek karnenin Kurumumuzda bulunduğu süreçte, gerekse karnenin iadesinden sonra itiraz etmeden ve hukuk yollarına başvurmamıza gerek kalmaksızın, derhâl ve tamamen ödeyeceğimizi kabul ve taahhüt ederiz.</p> <p>Tarih:</p> <p>Şirket Adı:</p> <p>Şirket Yetkilisi:</p> <p>İmza:</p>	<p>BANKA ANTETLİ KÂĞIDI</p> <p>Sayı : Tarih :</p> <p>Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Ankara</p> <p>..... Adreste bulunan Şirketin ATA karnesi ile yurt dışına götüreceği/göndereceği eşya hususunda eşyaların geçici kabulü için ATA karneleri hakkında gümrük sözleşmesinde belirtilen geçici kabul veya transit için tesbit edilmiş şartlara riayet etmemesi hâlinde ATA karnesi kapsamı eşya için ödenmesi gerekli giriş vergileri ve sair meblağ için teminat tutarı olan DÖVİZ CİNSİ (euro veya usd) XX.XXX,00 (yazı ile)'nı bankamız garanti ettiğinden protesto çekmeye, hüküm ve adı geçenin iznini almaya gerek kalmaksızın ve adı geçen ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği arasında çıkabilecek herhangi bir uyuşmazlık ve bunun akibet ve kanuni neticeleri nazarı itibara alınmaksızın yukarıda yazılı tutarı firmanın transit şartlarına riayet etmemiş olduğunu bildiren ilk yazılı talebiniz üzerine nakden ve tamamen ve talep tarihinden ödeme tarihine kadar geçen günlere ait kanuni faizi ile birlikte ödeyeceğimizi bankanın imza atmaya yetkili temsilcisi ve sorumlu sıfatıyla banka ad ve hesabına taahhüt ve beyan ederiz.</p> <p>"İşbu teminat mektubu kesin ve süresizdir."</p> <p style="text-align: center;">BANKA , Şube</p> <p style="text-align: center;">Yetkili İmzalar</p>
--	---

2.3. ATA Karnesinin İşleyişi

- ATA karnesi alabilmek için gerekli evrakları firma/şahıs odaya ilettikten sonra ATA karnesi doldurulmak üzere firmaya teslim edilir.
- ATA karnesi ön ve arka karton kapaklar hariç toplam 29 (yirmi dokuz) yapraktan oluşmaktadır.
- İlk yeşil yaprak ATA karnesi yaprağıdır. Önü ve arkası ilgili oda tarafından dış ticaret ve turizm müdürü tarafından imzalanır ve kaşelenir.
- İlk sayfanın ön yüzünde firma, varış ülkesi, gönderilme sebebi, düzenlenme tarihi ve geçerlilik tarihi bulunmaktadır.
- İlk sayfanın arka yüzünde ise sıra numarası, eşya tanımı, parça adedi, ağırlığı, kıymeti belirtilmek üzere kesin mal listesi bulunmaktadır.
- Yeşil sayfayı takiben karşımıza çıkan sarı, beyaz ve mavi nüshalar gümrüklerin kullanımı için ayrılmış nüshalar olup oda ya da firma/şahıs tarafından herhangi bir işleme tabi tutulmamaktadır.
- Beşinci sayfa ve takip eden yedi sayfa ihracat nüshalarıdır. Bu sekiz sayfa da ilk yeşil nüsha gibi önlü arkalı doldurulmak zorundadır.
- On üçüncü sayfa ve takip eden yedi sayfa ithalat nüshalarıdır. Bu sekiz sayfa da ilk yeşil ve daha önceki sekiz ihracat sayfaları gibi önlü arkalı doldurulmak zorundadır.
- Yirminci ve takip eden yedi mavi sayfa transit sayfaları olup yukarıda tarif edilen şekilde aynen doldurulur.
- Yeşil arka sayfada ise ATA karnesinin hangi oda ve kim tarafından doldurulduğu ve kontrol edildiği yazılmakla birlikte, matbu olarak karnenin kullanımı ile bilgiler içermektedir.
- ATA karnesi doldurulduktan sonra onaylanması için tekrar firma odaya gelir ve ATA karnesi kontrol edildikten sonra onay işlemi oda tarafından gerçekleştirilir.
- Türkiye'den çıkış yapmamış ATA karnesi üzerinde mal ekleme ve çıkarma, varış ülkesi değiştirme yanlış yazılmış bir bilgiyi düzeltme vb. işlemleri yapılabilmekle beraber, ülkeden çıkış işlemi görmüş ATA karnesi üzerinde kati suretle değişiklik yapılamaz.
- Kullanımı biten veya karne geçerlilik süresi dolmuş ATA karneleri karne sahibi tarafından odaya iade edilir.
- İade alınan karneler ilgili tahkikatın yapılması ve teminatın çözülmesine onay verilmesi için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine ilgili Oda tarafından gönderilir.
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğince olumlu veya olumsuz yazı odaya ulaştığında teminatın geri alınması veya olumsuzluğun giderilmesi için tekrar firmayla oda tarafından irtibat kurulur.

2.4. ATA Karnesi Kullanıcısının Uyması Gereken Kurallar

- ATA karnesi kapsamında ithal edilen mallar satılamaz (satılırsa uygun gümrük vergi bedelleri ve ATA karnesinde gittiği için ödenmesi gereken cezalar ödenmek zorundadır.).
- Malların geri ihracı için yabancı gümrük tarafından belirlenen süre karne süresini geçemez.
- Malların geri ihracı için yabancı gümrük tarafından belirlenen sürede malların geri ihraç edilmesi şarttır.

- ATA karnesi sahibi malların ithal edildiği ülke gümrük kurallarına uymak zorundadır.
- Ziyaret edilen her ülkeden giriş ve çıkış tasdiğinin doğru alınması gerekmektedir.
- Eğer mallar, tahrip ve kaybolma yahut çalınma sebepleriyle yurda geri giriş yapamaz ise karne kapsamında bulunan mallardan yurda geri getirilemeyen kısmı için gümrük vergisi ve diğer vergiler ödenmek zorundadır.
- ATA karnesinin kendisinin kaybolması durumunda karne sahibi derhâl polisi veya gümrüğü haberdar etmek zorundadır.
- ATA karnesinin süresi bitiğinde alındığı odaya iade edilmesi mecburidir.

2.5. ATA Karnesi Kullanılmayan Eşya Grupları

Bitkiler, temizlik malzemeleri, gıda maddeleri, broşürler gibi eşya ve hediye edilen, atılan, bozulan veya dış ülkelerde kullanılan tüketim malzemelerinin ATA karnesi kapsamına alınması mümkün değildir.

Resim 2.3: Bitkiler

2.6. ATA Sistemi

1619 Sayılı Kanun ile katılmamız uygun bulunan "eşyaların geçici kabulü için ata karnesi hakkındaki gümrük sözleşmesi" 23.08.1974 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

TOBB, o tarihteki adıyla Gümrük ve Tekel Bakanlığının 21.02.1975 sayılı yazısı ile ülkemizdeki ATA uygulamaları hususunda "kefil kuruluş" sıfatıyla görevlendirilmiş ve bu çerçevede 28.05.1975 tarihinden itibaren karne düzenlenmeye başlanılmıştır.

TOBB, Kefil Kuruluş sıfatıyla, formatı ICC-WCF tarafından tespit edilen, kendi vereceği ATA karnelerini basma, belirlediği odalar vasıtasıyla dağıtım ve takip işlemlerin yapma ve sistemin işlemlerini sağlama görevini üstlenmiştir.

2.7. ATA Karnesi Veren Odalar

Ülkemizde ATA karnelerinin dağıtım işlemleri, TOBB Yönetim Kurulu tarafından yetkilendirilen ve aşağıda belirtilen odalar tarafından, yine TOBB Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen "ATA sözleşmesi uygulama talimatı"nda belirlenen kurallar çerçevesinde yürütülmektedir.

- Ankara Ticaret Odası
- Adana Ticaret Odası
- Gaziantep Ticaret Odası
- İstanbul Ticaret Odası
- İzmir Ticaret Odası
- Antalya Ticaret ve Sanayi Odası
- Bursa Ticaret ve Sanayi Odası
- Mersin Ticaret ve Sanayi Odası
- Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası
- Ankara Sanayi Odası
- Kayseri Sanayi Odası

2.8. Sözlşmeye Dâhil Ülkeler

1. ALMANYA
2. A B D
3. ANDORRA
4. AVUSTURALYA
5. AVUSTURYA
6. BELÇİKA/LÜKSEMBURG
7. BEYAZ RUSYA
8. BULGARİSTAN
9. CEBELİTARİK
10. CEZAYİR
11. ÇEK CUMHURİYETİ
12. ÇİN
13. DANİMARKA
14. ESTONYA
15. FAS
16. FRANSA
17. FİNLANDİYA
18. FİLDİŞİ SAHİLİ
19. GÜNEY AFRİKA CUM
20. HIRVATİSTAN
21. HİNDİSTAN
22. HOLLANDA
23. HONG KONG
24. İNGİLTERE
25. İSPANYA
26. İSRAİL
27. İSVEÇ
28. İSVİÇRE
29. İRLANDA
30. İTALYA
31. İZLANDA
32. JAPONYA
33. KANADA
34. KIBRIS
35. KORE
36. LETONYA
37. LİTVANYA
38. LÜBNAN
39. MACARİSTAN
40. MAKEDONYA
41. MALEZYA
42. MALTA
43. MAURİTİUS
44. MOĞOLİSTAN
45. NORVEÇ
46. POLONYA
47. PORTEKİZ
48. ROMANYA
49. RUSYA FDR
50. SENEGAL
51. SİRBİSTAN
52. SİNGAPUR
53. SLOVAK CUM
54. SLOVENYA
55. SRİ LANKA
56. TAYLAND
57. TAYVAN
58. TUNUS
59. TÜRKİYE
60. YENİ ZELANDA
61. YUNANİSTAN

2.9. Mevzuat

1. İstanbul Sözlşmesi
2. Eşyanın Geçici Kabulü Hakkında Gümrük Sözlşmesi (ATA Sözlşmesi)
3. 4458 Sayılı Gümrük Kanunu
4. Gümrük Yönetmeliği
5. 2 Seri Nu.lı Gümrük Genel Tebliği

Resim 2.4: Mevzuat

2.10. Ek Sözleşmeler

TOBB tarafından ATA sözleşmesi kapsamında ve aşağıda belirtilen ek sözleşmeler çerçevesinde ATA karnesi düzenlenmektedir. Ek sözleşmelerin içeriği, karne kapsamında bulunan eşyanın geçici ithalat amacına yöneliktir.

- Sergi ve Fuar Eşyasının Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi
- Ticari Numunelerin Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi
- Mesleki Malzemelerin Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi
- Bilimsel Malzemenin Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi
- Deniz Adamları İçin Sosyal Yardım Malzemesinin Geçici, İthaline Dair Gümrük sözleşmesi
- Pedagoji Malzemesinin Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi

Resim 2.5: TOBB

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ ATA karnesi temin yollarını öğreniniz.	➤ ATA karnesinin tarihçesini tekrar edebilirsiniz. ➤ ATA karnesinin ne amaçla kullanıldığını gözden geçirebilirsiniz. ➤ Başvuru için gerekli evrakları gözden geçirebilirsiniz.
➤ Taşıma yapılabilecek ülkeleri ve karne veren odaları sıralayınız.	➤ Taşıma yapılabilecek ülkeleri sıralayabilirsiniz. ➤ ATA karnesi veren odaları gözden geçirebilirsiniz.
➤ ATA karnesi mevzuatını ve ek sözleşmeleri inceleyiniz.	➤ ATA karnesi ile ilgili mevzuatı gözden geçirebilirsiniz. ➤ Ek sözleşmeleri tekrar edebilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki yargılar doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () ATA kısaltması, geçici kabul anlamına gelir.
2. () ATA karneleri, uluslararası ATA sözleşmesi ve eşyanın yurtdışına çıkarılma amacına göre farklılık gösteren ek sözleşmeler kapsamında, taraf ülkeler arasında, başka herhangi bir belgeye gerek duyulmaksızın, eşyanın geçici olarak ithalat ve ihracatını sağlayan gümrük belgeleridir.
3. () Uluslararası teminat altında bulunan bir ATA karnesi ile gelen eşyalar için ithalat işlemi sırasında gümrüklerce ve ithalatçı tarafından işlem yapılması gerekir.
4. () ATA karnesinin geçerlilik süresi içinde olmak kaydıyla bir ATA karnesi ile birden fazla akit taraf ülkesine birden fazla geçici ithalat yapma olanağı sunar.
5. () Herhangi bir kişi veya kuruluşun ATA karnesi kullanabilmesi için önceden kabulü gerekmektedir.
6. () Proforma Fatura ATA karnesi almak için gerekli belgeler arasındadır.
7. () ATA karnesi kapsamında ithal edilen mallar satılabilir.
8. () Malların geri ihracı için yabancı gümrük tarafından belirlenen süre karne süresini **geçemez.**
9. () Malların geri ihracı için yabancı gümrük tarafından belirlenen sürede malların geri ihraç edilmesi şart **değildir.**
10. () ATA karnesinin süresi bitiğinde alındığı odaya iade edilmesi mecburi **değildir.**

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz. Yanlış cevaplandığınız sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

KONTROL LİSTESİ

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız “**Evet**”, uygulamadıysanız “**Hayır**” kutucuklarını işaretleyiniz.

AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri “**Evet**” ve “**Hayır**” kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	ATA karnesini tanımlayabiliyor musunuz?		
2.	ATA karnesinin tarihçesini biliyor musunuz?		
3.	ATA karnesinin ne amaçla kullanıldığını biliyor musunuz?		
4.	ATA karnesi başvurusu için gereken evrakları sıralayabiliyor musunuz?		
5.	ATA karne teminatlarını sıralayabiliyor musunuz?		
6.	ATA karne kullanıcısının uyması gereken kuralları biliyor musunuz?		
7.	ATA karnesi kullanılmayan eşya gruplarını biliyor musunuz?		
8.	Karne vermeye yetkili odaları sıralayabiliyor musunuz?		
9.	Sözleşmeye dâhil ülkeleri sıralaya biliyor musunuz?		
10.	ATA sözleşmesi mevzuatını ve ek mevzuatları biliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “**Evet**”ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “**Hayır**”larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsini “**Evet**” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki yargılar doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () TIR sistemi, eşyaların geçişlerinde muayene ihtiyacını azaltır.
2. () Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, TIR sistemine dâhil edilmiş veya sistemden ihraç edilmiş olan karne hamillerine ait güncel listeyi, her yıl sonunda Maliye Bakanlığına intikal ettirir.
3. () Ulaştırma Bakanlığı tarafından yapılan yetki belgesi iptali ilgili odaya bildirilir.
4. () TIR karnesi kullanma hakkının iptali ve TIR sisteminden ihraç, karne hamilinin TIR karnesi kullanmaktan kesin ve süresiz olarak birlik yönetim kurulu kararıyla TIR karnesi kullanma hakkının iptal edilmesi ve bu hususun Gümrük Müsteşarlığı tarafından onaylanmasıdır.
5. () Karne hamilinin tezkiyesi Gümrük Müsteşarlığı tarafından doğrudan iptal edilemez.
6. () Uluslararası ATA sistemi, gümrük makamları, kişiler, kuruluş ve teşekküller gibi geçici ithalat işlemlerini gerçekleştiren taraflara yarar sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.
7. () ATA karnesi kullanmak isteyen her kişi veya kuruluş, yurtdışına götürülecek eşyanın niteliği, varsa markası ve numaraları, ağırlığı, adeti ve değerini gösteren bir çeki listesini eklediği dilekçesi ile birlikte, karne dağıtımı konusunda yetkili Odalardan birisine müracaat ederek, ATA karnesi ile taşınacak eşya için gereken uygun bir teminatı odaya vermesi halinde, kendisine ATA karnesi verilemez.
8. () ATA karnesi sahibi malların ithal edildiği ülke gümrük kurallarına uymak zorundadır.
9. () Gıda maddeleri, ATA karnesi kullanılabilen eşya grubu içerisindedir.
10. () Antakya Sanayi ve Ticaret Odası, ATA sözleşmesine dâhil ülkeler arasındadır.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz. Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

Aşağıda verilen kelimeleri bulmacada düz, çapraz ve tersten bulmaya çalışınız.
Başarılar...

Y	J	I	P	G	C	S	W	C	P	E	T
A	O	Z	B	J	Y	A	N	O	V	N	A
N	C	R	C	Q	L	Q	R	I	T	D	N
Z	İ	G	E	U	O	B	N	K	K	İ	İ
H	K	K	D	M	N	U	İ	A	V	V	M
Q	L	A	T	Y	Ş	R	Y	R	D	G	E
V	N	N	B	E	C	E	Q	L	L	C	T
M	H	Z	Z	U	Y	P	L	U	N	İ	T
A	T	A	J	K	L	A	I	Z	P	E	K
P	H	A	C	F	L	X	W	X	Ö	M	O
T	B	D	M	E	V	Z	U	A	T	S	M
P	Y	İ	L	L	R	T	X	A	A	O	Y

TIR	SÖZLEŞME	YETKİ
ATA	MEVZUAT	KABUL
BİRLİK	ONAY	TEMİNAT

MODÜL YETERLİK ÖLÇME (PERFORMANS TESTİ)

Modül ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	TIR karnesini tanımlayabiliyor musunuz?		
2.	TIR karne akış şemasını yorumlayabiliyor musunuz?		
3.	TIR işlemleri yapmaya yetkili odaları sıralayabiliyor musunuz?		
4.	TIR sözleşmesine taraf olan ancak, uygulamayan ülkelerin hangileri olduğunu biliyor musunuz?		
5.	ATA sistemini biliyor musunuz?		
6.	ATA karnesi kullanılmayan eşya gruplarını biliyor musunuz?		
7.	ATA sistemini yorumlayabiliyor musunuz?		
8.	ATA sözleşmesine dâhil olan ülkeleri biliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

Modülü tamamladınız, tebrik ederiz. Öğretmeniniz size çeşitli ölçme araçları uygulayacaktır. Öğretmeninizle iletişime geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1'İN CEVAP ANAHTARI

1.	D
2.	Y
3.	D
4.	Y
5.	Y
6.	D
7.	Y
8.	Y
9.	D
10.	D

ÖĞRENME FAALİYETİ 2'NİN CEVAP ANAHTARI

1.	D
2.	D
3.	Y
4.	D
5.	Y
6.	D
7.	Y
8.	D
9.	Y
10.	Y

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1.	D
2.	Y
3.	D
4.	D
5.	Y
6.	D
7.	Y
8.	D
9.	Y
10.	Y

Y	J	I	P	G	C	S	W	C	P	E	T
A	O	Z	B	J	Y	A	N	O	V	N	A
N	C	R	C	Q	L	Q	R	I	T	D	N
Z	İ	G	E	U	O	B	N	K	K	I	İ
H	K	K	D	M	N	U	İ	A	V	V	M
Q	L	A	T	Y	Ş	R	Y	R	D	G	E
V	N	N	B	E	C	E	Q	L	L	C	T
M	H	Z	Z	U	Y	P	L	U	N	İ	T
A	T	A	J	K	L	A	I	Z	P	E	K
P	H	A	C	F	L	X	W	X	Ö	M	O
T	B	D	M	E	V	Z	U	A	T	S	M
P	Y	I	L	L	R	T	X	A	A	O	Y

1. 1975 TIR sözleşmesi
2. İstanbul sözleşmesi
3. Eşyaların kabulü için A.T.A. karneleri hakkında gümrük sözleşmesi
4. Gümrük Genel Tebliği
5. TIR karnesi hamili el kitabı
6. TIR Sözleşmesi uygulama esasları
7. TIR uygulama tebliği

KAYNAKÇA

- Açık Öğretim Fakültesi, Gümrükleme, 2003.
- KAYA Ferudun, Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebe Uygulamaları, Detay Yayıncılık, 2006.
- <http://www.tobb.org.tr>
- <http://www.izto.org.tr>
- <http://www.kesob.org.tr>
- <http://www.kobi.org.tr>